

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 17 december 2007, nr. 2007-76280 tot bekendmaking van de vaststelling van de beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord-Holland.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

maken overeenkomstig artikel 136 van de Provinciewet bekend dat zij in hun vergadering van 27 november 2007, onder nr. 18, de volgende beleidsregel hebben vastgesteld.

Beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord-Holland

A Bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

- 1 *Aantasting van waarden*: vernietiging, verstoring en versnippering van actuele of potentiële waarden;
- 2 *bevoegd gezag*: de overheid die primair het besluit neemt over de compensatieplichtige ingreep;
- 3 *concreet begrensde natuur- of beheergebied*: gebied dat in het Gebiedsplan op basis van Programma Beheer als zodanig is begrensde.
In natuurgebieden wordt via functieverandering gestreefd naar realisatie van nieuwe natuur.
In beheergebieden wordt via een beheersovereenkomst gestreefd naar een agrarische bedrijfsvoering die mede is gericht op het behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden;
- 4 *compensatiebeginsel*: het uitgangspunt dat de natuur- en recreatieve waarden die als gevolg van ingrepen verloren gaan dienen te worden vervangen, door ze elders opnieuw te realiseren;
- 5 *compensatieovereenkomst*: overeenkomst tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag aangaande realisatie van compenserende maatregelen;
- 6 *compensatieplan*: plan dat wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de gemeente, waarin is aangegeven welke maatregelen getroffen worden

- en op welke termijn, om de compensatie te realiseren;
- 7 *compensatievoorziening*: provinciale rekening, waarop initiatiefnemers de verschuldigde bedragen voor financiële compensatie dienen te storten;
- 8 *EHS (Ecologische Hoofdstructuur)*: landelijk netwerk van bestaande natuur- bos- en recreatiegebieden, de concreet begrensde nieuwe natuurgebieden (inclusief robuuste verbindingen) en beheergebieden.
- 9 *ecologische verbindingzone (evz)*: ononderbroken verbinding tussen twee natuurgebieden, bestaande uit een natuurstrook met stapstenen (rust- en fourageergebieden), waardoor diersoorten van het ene naar het andere natuurgebied kunnen migreren;
- 10 *functionaliteit*: de bijdrage die een gebied levert aan de instandhouding van natuurlijke processen of functionele verbanden;
- 11 *Gedeputeerde Staten*: College van gedeputeerde staten van Noord-Holland, hierna te noemen: GS;
- 12 *initiatiefnemer*: een rechtspersoon of natuurlijke persoon die een ingreep wil uitvoeren;
- 13 *Natuurbeschermingswetgebieden*: gebieden die onder het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet 1998 vallen;
- 14 *natuurdoeltype*: type natuur waarnaar gestreefd wordt middels beheer en inrichting, zoals aangegeven op de provinciale natuurdoelenkaart en/of nader uitgewerkt in het Gebiedsplan in het kader van de begrenzing Programma Beheer;
- 15 *natuurwaarden*: actuele of potentiële ecologische waarden, landschappelijke waarden en abiotische randvoorwaarden die daarvoor essentieel zijn;
- 16 *registratieformulier*: een door het bevoegd gezag in te vullen formulier waarop alle noodzakelijke compensatiegegevens staan;
- 17 *voortgangformulier*: een door het bevoegd gezag jaarlijks in te vullen formulier waarop de voortgang van het compensatieplan wordt gemeld.
- 18 *weidevogelgebied*: gebied dat in het kader van Programma Beheer is begrens als 'ruime jas' beheergebied voor weidevogels' en als weidevogelgebied op de streekplankaart is aangegeven.

Artikel 2 Wanneer is deze beleidsregel van toepassing?

Deze beleidsregel is van toepassing bij vaststelling, wijziging of uitwerking van bestemmingsplannen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan GS en bij verzoeken om een verklaring van geen bezwaar ex artikel 19 WRO over ruimtelijke ingrepen in de EHS, een weidevogelgebied dan wel een ecologische verbindingzone, voor zover

- a het gebied als zodanig is aangegeven op grond van het streekplan;
- b de ruimtelijke ingreep gezien het voor het gebied in het streekplan geformuleerde beschermingsregime in beginsel niet is toegestaan, maar na de geldende 'nee, tenzij' afweging toch toelaatbaar wordt geacht.

Artikel 3 Compensatieplan

- 1 Als compensatie nodig is, dient de initiatiefnemer een compensatieplan op te stellen.
- 2 Het compensatieplan is gevoegd bij het ruimtelijke plan waarin de ingreep en de compensatie ruimtelijk wordt vastgelegd en wordt gelijktijdig aan GS voorgelegd.
- 3 Aan het compensatieplan worden de volgende voorwaarden gesteld:
 - a het plan geeft aan hoe het netto verlies aan waarden wordt gecompenseerd;
 - b het plan bevat een kaart 1:10.000 met daarop de locatie van de compensatie, in relatie tot aangrenzende en omliggende natuur- of recreatiegebieden;
 - c de plaats van fysieke compensatie dient te voldoen aan het gestelde in artikel 4;
 - d kwaliteit en kwantiteit van de fysieke compensatie dienen te voldoen aan het gestelde in artikel 5;
 - e de realisatietermijn van de fysieke compensatie dient te voldoen aan het gestelde in artikel 6;
 - f om de uitvoering en het beheer van de fysieke compensatie te garanderen dient de initiatiefnemer te voldoen aan het gestelde in artikel 7;
 - g financiële compensatie is alleen mogelijk onder de in artikel 8 genoemde voorwaarden;
 - h afstemming op andere overheidsregelingen en -plannen moet hebben plaatsgevonden conform artikel 9;
 - i bij het plan dient een ingevuld registratieformulier te worden gevoegd;
 - j jaarlijks dient een ingevuld voortgangformulier te worden ingestuurd door het bevoegd gezag.

Artikel 4 Waar kan worden gecompenseerd?

Bij fysieke compensatie van natuur- of recreatiewaarden is het streven gericht op het bereiken van robuuste structuren die qua aard en functionaliteit minimaal gelijk zijn aan de aangetaste waarden. Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden:

- a Compensatie in bestaande natuur- of recreatiegebieden in de EHS is in beginsel niet toegestaan;
- b In begrensde, maar nog niet gerealiseerde nieuwe natuurgebieden of in beheergebieden kan compensatie alleen plaatsvinden wanneer de oppervlakte gebied die voor compensatie wordt aangewend als zodanig ontgrensd en elders opnieuw concreet begrensd wordt of eventueel terugvloeit naar de provinciale reserve voor beheer- of natuurgebied.
- c De compensatie dient bij voorkeur plaats te vinden in de nabijheid van de aantasting, maar kan eventueel ook elders plaatsvinden, indien dit leidt tot robuustere structuren;
- d De compensatie mag niet ten koste gaan van cultuurhistorische of aardkundige waarden;
- e Compensatie van weidevogelgebied kan alleen plaatsvinden binnen een als zodanig aangemerkt weidevogelgebied, dan wel een als zodanig toegevoegd gebied.

Artikel 5 Wijze van compensatie

- 1 De aangetaste natuurwaarden in de EHS en de ecologische verbindingzones dienen te worden gecompenseerd ter behoud van areaal, kwaliteit en samenhang, waarbij de omvang van de compensatie wordt bepaald door:
 - a de omvang van het vernietigde areaal
Het vernietigde areaal dient minimaal in dezelfde oppervlakte te worden gecompenseerd. Afhankelijk van de aard en de kwaliteit van de vernietigde actuele waarden wordt daar bovenop een kwaliteitstoeslag gehanteerd. De bepaling van de kwaliteitstoeslag wordt uitgedrukt in extra te compenseren oppervlakte natuur. Bij een ontwikkelingstijd van 0-5 jaar wordt geen kwaliteitstoeslag berekend. Bij kwaliteiten die een minimale ontwikkelingstijd van 5-25 jaar nodig hebben wordt een kwaliteitstoeslag van $\frac{1}{3}$ van de oppervlakte gehanteerd, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer. Bij een ontwikkelingstijd van 25-100 jaar wordt een kwaliteitstoeslag van $\frac{2}{3}$ van de oppervlakte gehanteerd, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer. Bij een ontwikkelingstijd van meer dan 100 jaar is maatwerk bovenop de kwaliteitstoeslag van $\frac{2}{3}$ van de oppervlakte vereist;
 - b de mate van verstoring/versnippering
Afhankelijk van de mate van verstoring/versnippering, dient een compensatie in oppervlakte plaats te vinden;
 - c de mate waarin de functionaliteit van natuurwaarden is aangetast; bij aantasting dient het compensatieplan gericht te zijn op het intact houden of herstellen van de functionaliteit.In het vervangend areaal dient een basisinrichting te worden gerealiseerd van waaruit de beoogde waarden zich kunnen ontwikkelen.

In beginsel dienen dezelfde waarden te worden ontwikkeld als die verloren zijn gegaan. Indien dat onmogelijk is, dienen kwalitatief gelijkwaardige waarden te worden gerealiseerd.

- 2 De aangetaste natuurwaarden in de weidevogelgebieden dienen te worden gecompenseerd, waarbij de omvang van de compensatie wordt bepaald door de oppervlakte vernietigd, verstoord of versnipperd leefgebied. Hiervoor dient nieuw geschikt leefgebied te worden gerealiseerd door uitvoering van actief weidevogelbeheer met een gemiddeld beheerregime, voor een periode van 12 jaar.
- 3 De aangetaste recreatiewaarden in de EHS dienen te worden gecompenseerd, waarbij de aard en de omvang van de compensatie wordt bepaald door:
 - a de aard en de omvang van het vernietigd areaal. Het vernietigde areaal dient minimaal in dezelfde oppervlakte te worden gecompenseerd;
 - b het verstoorde/versnipperde areaal. Afhankelijk van de mate van verstoring/versnippering, dient een compensatie in oppervlakte plaats te vinden;
 - c de mate waarin de functionaliteit van recreatiewaarden is aangetast. Bij aantasting dient het compensatieplan gericht te zijn op het intact houden of herstellen van de functionaliteit. In het vervangend areaal dient een basisinrichting te worden gerealiseerd. In beginsel dienen dezelfde waarden te worden ontwikkeld als die verloren zijn gegaan.

Artikel 6 Realisatietermijn compenserende maatregelen

- 1 In een tijdschema dat deel uitmaakt van de uitvoeringsovereenkomst leggen betrokken partijen vast wanneer er met de uitvoering van de compensatie wordt aangevangen en wanneer deze dient te zijn afgerond.
- 2 In Natuurbeschermingswetgebieden dient de compensatie voorafgaand aan de ingreep te zijn gerealiseerd.

Artikel 7 Zekerstelling Uitvoering

- 1 De gemeente dient de fysieke compensatie planologisch te beschermen in een bestemmingsplan.
- 2 De provincie legt de fysieke compensatie vast op de streekplankaart 'ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie.
- 3 Om de feitelijke uitvoering en het beheer van het compensatieplan te garanderen, sluiten de initiatiefnemer en de gemeente een uitvoeringsovereenkomst; deze overeenkomst maakt onderdeel uit van het compensatieplan;
- 4 Indien de gemeente tevens initiatiefnemer is, wordt een overeenkomst gesloten tussen de provincie en de gemeente. Indien de provincie initiatiefnemer is, wordt een overeenkomst tussen de gemeente en de provincie gesloten. Indien het

- Rijk initiatiefnemer is wordt een overeenkomst tussen het Rijk en de gemeente(n) gesloten.
- 5 In de overeenkomst wordt bepaald dat de uitvoering van de compensatie zal plaatsvinden conform het compensatieplan. De overeenkomst bevat een bankgarantie met boetebeding, op grond waarvan de initiatiefnemer een bedrag plaatst/ verbeurt aan de gemeente, dan wel de provincie (indien de gemeente initiatiefnemer is), bij niet, niet tijdige of onvolledige nakoming van de overeenkomst.
- 6 Wanneer er sprake is van een overeenkomst tussen overheden wordt geen boetebeding opgenomen.
- 7 Het bedrag van de bankgarantie vervalt aan de gemeente, dan wel de provincie, die dit geld bestemt voor natuurcompensatie; de bankgarantie is een bedrag dat tenminste gelijk is aan alle directe en indirecte kosten die samenhangen met compensatie. Dit betreft de kosten voor grondverwerving, basisinrichting, overgangsbeheer voor natuurgebieden en alle daarmee samenhangende kosten.

Artikel 8 Financiële compensatie

- 1 Financiële compensatie van natuurwaarden is in Natuurbeschermingswetgebieden niet toegestaan. In de overige gebieden die tot de EHS behoren en in ecologische verbindingzones is financiële compensatie uitsluitend toegestaan als:
 - a na gedegen onderzoek fysieke compensatie binnen de gemeentegrenzen of in de regio niet mogelijk blijkt of
 - b de te compenseren oppervlakte kleiner is dan 1 hectare of
 - c de compenserende bestemmingsplanherziening slechts gedeeltelijk dan wel niet kan doorgaan als gevolg van het gegrond verklaren van beroepschriften door een rechtscolllege.
- 2 De bij financiële compensatie verkregen gelden dienen in de provinciale compensatievoorziening te worden gestort, ten behoeve van fysieke compensatie door de provincie.
- 3 De hoogte van de financiële compensatie wordt bepaald aan de hand van de volgende kostenelementen:
 - a voor natuurcompensatie EHS en ecologische verbindingzones: kosten van aanschaf van vervangende grond ter plaatse, basisinrichting, ontwikkelingsbeheer en alle daarmee samenhangende overheadkosten
 - b voor recreatiecompensatie: kosten van aanschaf van vervangende grond ter plaatse, basisinrichting en alle daarmee samenhangende overheadkosten
 - c voor natuurcompensatie weidevogels: kosten voor het afsluiten van een gemiddeld beheerpakket voor een periode van 12 jaar.

Artikel 9 Afstemming op andere overheidsregelingen met betrekking tot aanleg natuur en recreatiegebied

- 1 Uitvoering van compensatiewerken in gebieden waar al concreet vastgelegde verplichtingen liggen tot het realiseren van nieuwe natuur- of recreatiegebieden is niet toegestaan en zal niet erkend worden als (onderdeel van) de uitvoering van een compensatieverplichting.
- 2 Maatregelen waarvoor overheidssubsidie is of wordt aangewend worden niet erkend als onderdeel van het voldoen aan een compensatieverplichting.

Artikel 10 Registratie en Monitoring

- 1 De provincie registreert alle projecten die onderworpen zijn aan deze regeling.
- 2 Het bevoegd gezag dient jaarlijks een voortgangsrapportage aan de provincie te leveren over de uitvoering van de compensatie.
- 3 GS monitoren de voortgang van de compensatie-uitvoering op basis van de aangeleverde voortgangsrapportages en informeren provinciale staten jaarlijks over de voortgang.
- 4 De provincie voert steekproefsgewijs veldcontroles uit.

Artikel 11 Inwerkingtreding en overgangsbepaling

- 1 Deze beleidsregel treedt in werking op de dag na die van bekendmaking in het Provinciaal Blad.
- 2 De regeling is van toepassing op gevallen waarover nog geen bindende compensatie afspraken zijn gemaakt.

Artikel 12 Hardheidsclausule

GS zijn bevoegd om af te wijken van de beleidsregel compensatie indien de uitvoering van enige bepaling uit deze regeling onredelijke gevolgen met zich meebrengt in relatie tot het doel dat deze beleidsregel dient. De Statencommissie met natuurcompensatie in haar portefeuille zal worden geïnformeerd indien GS hebben besloten om af te wijken.

Haarlem, 17 december 2007.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

H.C.J.L. Borghouts, voorzitter.

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

B Algemene toelichting

Aanleiding, doel en reikwijdte

Op 19 november 2007 hebben provinciale staten ingestemd met de volgende gedragslijn compensatie natuur en recreatie, die wordt opgenomen in de partiele streekplanherzieningen Noord-Holland Noord en Zuid: *Indien een ingreep volgens het streekplan, gezien de aanwezige waarden, in beginsel niet toelaatbaar is, maar na een 'nee. tenzij' afweging alsnog wordt toegestaan, is sprake van onvermijdelijk verlies van waarden.*

Compensatie achten wij nodig bij onvermijdelijk verlies van natuurwaarden in de EHS, de ecologische verbindingzones en de weidevogelgebieden, alsmede van recreatiewaarden in die EHS gebieden die (mede) ten behoeve van de openlucht-recreatie zijn aangelegd, ingericht en beheerd. Daarbij wordt primair naar fysieke compensatie gestreefd, en voor zover dat niet mogelijk is naar financiële compensatie.

De wijze van uitvoering van de compensatie is vastgelegd in de 'beleidsregel compensatie natuur en recreatie'.

Compensatie wordt gekoppeld aan de planologische besluitvorming over de ingreep. Waar relevant zullen wij hierop in andere provinciale besluiten over diezelfde ingreep anticiperen.

Vanwege het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt' zijn de kosten voor compenserende maatregelen in beginsel voor rekening van de initiatiefnemer.

De provinciale gedragslijn compensatie van 10 april 2000 is ingetrokken.

Deze beleidsregel bevat concrete uitvoeringsregels. Hij maakt gemeenten en initiatiefnemers duidelijk in welke situaties en op welke wijze het compensatiebeginsel dient te worden toegepast en op welke criteria wij compensatieplichtige plannen en de onderliggende documenten zullen beoordelen.

In de 'handreiking ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie' op de provinciale website wordt een en ander nader uitgewerkt en toegelicht voor de gebruikers.

Gevolgen van de nieuwe wet op de ruimtelijke ordening

Naar verwachting treedt in 2008 de nieuwe WRO in werking. Daarmee verandert de verhouding tussen gemeenten en provincies; zo keurt de provincie geen bestemmingsplannen meer goed en worden ook geen verklaringen van geen bezwaar artikel 19 afgegeven. Omdat deze beleidsregel is geformuleerd op de verhouding onder de huidige WRO, zal hij in 2008 moeten worden geactualiseerd. Hij blijft vervolgens van kracht totdat de streekplannen worden vervangen door de structuurvisie.

Rollen en verantwoordelijkheden

De uitvoering van het compensatiebeginsel is (meestal) de verantwoordelijkheid van gemeenten, als het bevoegd gezag in het kader van de planologische procedures waaraan deze beleidsregel is gekoppeld.

Het zullen dus vooral de **gemeenten** zijn die de beleidsregel gaan gebruiken. De gemeenten zijn ook de

handhavende instanties. Daartoe is de verplichting tot het maken van privaatrechtelijke overeenkomsten met de initiatiefnemer van de voorgenomen ingreep in de beleidsregel opgenomen.

De **initiatiefnemer** is verantwoordelijk voor de financiering van de compensatie (de vervuiler betaalt) en voor het aanleveren van de benodigde informatie. Hij dient een voorstel voor het compensatieplan te maken ten behoeve van de besluitvorming door gemeente en provincie.

De **provincie** dient in het artikel 10 vooroverleg, maar zo mogelijk al eerder in de planvorming, erop toe te zien dat het compensatiebeginsel volgens deze beleidsregel wordt toegepast. Wij inventariseren en rapporteren aan provinciale staten en voeren af en toe veldcontroles uit op de feitelijk genomen compensatiemaatregelen. Voor projecten waarvoor de provincie initiatiefnemer is, moeten wij zelf een compensatieplan maken, in overleg met de betreffende gemeente(n).

C Relatie met andere compensatieprocedures

Compensatie op grond van de Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswetgebieden behoren – op enkele uitzonderingen na – ook tot de EHS. Op deze gebieden zijn het regime van de Natuurbeschermingswet 1998 en deze beleidsregel, die gekoppeld is aan het planologische regime, dus beide van toepassing. Beide regimes zijn gericht op het behoud van de ‘wezenlijke kenmerken en waarden’ van een gebied, maar kennen een iets verschillende afwegingsprocedure. De Natuurbeschermingswet toetst specifiek op dreigende aantasting van de instandhoudingsdoelen van specifieke soorten en habitats, zoals die per gebied in het aanwijzingsbesluit zijn vastgelegd; het planologisch regime toetst breder, op behoud van areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS als geheel. Deze beleidsregel is dus niet direct van toepassing op de besluitvorming in het kader van de Natuurbeschermingswet. Maar voor zover de compensatievoorschriften vanuit de Natuurbeschermingswet strenger zijn dan die vanuit het ruimtelijk beleid, zijn ze wel in deze beleidsregel opgenomen, omdat dan toch altijd het strengere regime dient te worden gehanteerd.

Herplantplicht Boswet

Bij een ingreep in bosgebieden zijn deze beleidsregel en de Boswet naast elkaar aan de orde. De op grond van de Boswet verplichte herplant kan onderdeel vormen van het compensatieplan op grond van deze beleidsregel.

Compensatie op grond van de Flora – en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt plant- en diersoorten. Waar beschermde soorten voorkomen in gebieden die onder deze beleidsregel vallen, zijn de beleidsregel en de Flora- en faunawet naast elkaar aan de orde. Eventuele gebiedsgerichte compensatiemaatregelen voor beschermde soorten (bijvoorbeeld: aanleg moeras-habitat ten behoeve van moerassoorten) kunnen ook onderdeel vormen van het compensatieplan op grond van deze beleidsregel.

Compensatie in het kader van goedkeuring van peilbesluiten

In het provinciaal Waterplan Noord-Holland 2006-2010 is aangegeven dat wij peilbesluiten toetsen aan onder meer de voorwaarde dat compensatie plaatsvindt van de achteruitgang van natuur- of cultuurhistorische waarden. Peilbesluiten werken doorgaans niet door in de ruimtelijke plannen waarop deze beleidsregel van toepassing is. De beoordeling van de compensatieparagraaf in peilbesluiten staat daarom los van deze beleidsregel.

Relatie met ‘rood voor groen’

Bij ‘rood voor groen’ gaat het om projecten waarin stedelijke ontwikkelingen planologisch en financieel worden gekoppeld aan de realisering van extra groen. Zodra bij een dergelijk project sprake zou zijn van

significante aantasting van waarden in de EHS, ecologische verbindingzones of weidevogelgebieden, valt het project niet langer onder de definitie van ‘rood voor groen’, maar wordt het een ingreep waarop het compensatiebeginsel van toepassing is.

Natuur die in het kader van ‘rood voor groen’ wordt aangelegd, kan niet worden aangewend om te voldoen aan een compensatieverplichting (zie artikel 9).

D Artikelgewijze toelichting

Artikel 2

Dit artikel geeft aan wanneer deze beleidsregel volgens de gedragslijn van toepassing is. Het gaat dan om de relevante provinciale besluiten, gebieden en ingrepen. *Besluiten:* Onder de huidige WRO gaat het om gemeentelijk planologische besluiten die de provincie moet goedkeuren, te weten bestemmingsplannen, dan wel wijzigingen of uitwerkingen daarvan, en artikel 19 procedures. Tegelijkertijd kan ook een streekplanprocedure nodig zijn.

Gebieden: De beleidsregel is van toepassing op natuur- en recreatiewaarden voor zover deze op de streekplankaart 'ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie' zijn aangegeven, te weten de EHS (inclusief bos- en recreatiegebieden), de ecologische verbindingzones en de weidevogelgebieden.

Ingrepen: Bij een ingreep in de gebieden waarop deze beleidsregel van toepassing is, moet eerst in het kader van het ruimtelijk beleid worden vastgesteld of de ingreep wel toelaatbaar is, gezien het in het streekplan opgenomen ruimtelijke beschermingsregime voor die gebieden.

Als de ingreep zonder meer toelaatbaar is, is het compensatiebeginsel niet van toepassing.

Als de ingreep in beginsel **niet** toelaatbaar is, dient een *nee, tenzij* afweging te worden gemaakt, zoals in de streekplannen verwoord.

Als deze '*nee, tenzij*' afweging leidt tot het besluit dat een ingreep toch mag doorgaan, is sprake van onvermijdelijk verlies en is compensatie vereist.

Bijlage A geeft de stappen aan die doorlopen moeten worden om te kunnen constateren of compensatie vereist is. De 'handreiking ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie' op de provinciale website geeft nadere handvatten voor de afwegingen die daarbij gemaakt moeten worden.

Artikel 3 Compensatieplan

Het compensatieplan kan beschouwd worden als een toelichting bij het bestemmingsplan (of de artikel 19 procedure) waarin de ingreep en bij voorkeur ook de compenserende bestemming worden geregeld. De initiatiefnemer heeft primair de taak te zorgen voor het (laten) opstellen en tijdig (laten) uitvoeren van het compensatieplan. Hiertoe dient hij de benodigde informatie over de ingreep, de effecten, de voorgestelde compensatie en de kosten daarvan, te leveren.

De gemeente heeft, als eindverantwoordelijke voor de planologische procedure waar het compensatieplan onderdeel van uitmaakt, bij de totstandkoming van het compensatieplan de coördinerende rol.

In de bijlagen zijn formats opgenomen van het registratieformulier (bijlage B) en het voortgangsformulier (bijlage C), die bij dit compensatieplan behoren te worden ingevuld.

Artikel 4 Waar kan worden gecompenseerd

In het algemeen geldt dat fysieke compensatie moet plaatsvinden aansluitend of nabij het aangetaste gebied, maar niet in *bestaande* EHS gebieden. Dan zou immers het netto areaal van de EHS afnemen.

In nog te realiseren EHS gebieden (*nieuwe* natuurgebieden) kan compensatie wél plaatsvinden. Voorwaarde is dan dat het compensatiegebied ontgrensd wordt, zodat de hectares elders, liefst in de buurt, opnieuw begrensd kunnen worden en het totale areaal van de EHS tenminste gelijk blijft.

Voor compensatie van weidevogelgebied ligt dat anders. De op kaart aangegeven weidevogelgebieden hebben lang niet allemaal hoge actuele waarden, omdat slechts voor een zeer beperkt deel daarvan financiële middelen beschikbaar zijn om deze te ontwikkelen ('ruime jas' begrenzing). Compensatie is hier daarom juist gericht op verhoging van de actuele waarden van een (ander) deel van het bestaande weidevogelgebied, door daar actief weidevogelbeheer financieel mogelijk te maken (zie ook de toelichting op artikel 5).

Compensatie van ecologische verbindingzones kan zowel gericht zijn op herstel van een bestaande verbinding als op realisatie van een andere verbinding, als dat ecologisch de voorkeur verdient. Over de locatie van de compensatie wordt daarom niets bepaald. In alle gevallen mag de compensatie uiteraard niet leiden tot aantasting van andere in het streekplan ruimtelijk beschermde waarden.

Artikel 5 Hoe kan compensatie plaatsvinden

Wijze van compensatie

Natuur- en recreatiewaarden die verloren gaan moeten in beginsel fysiek worden gecompenseerd, door realisatie van vervangend areaal. In bepaalde situaties is – geheel of gedeeltelijk- in plaats van fysieke compensatie financiële compensatie een optie. Deze situaties zijn in artikel 8 omschreven.

In de EHS dient ook de financiële compensatie te worden benut voor de aanleg van nieuw areaal, teneinde de totale omvang van de EHS te behouden (rijksbeleid Nota Ruimte).

In sommige EHS gebieden kan sprake zijn van aantasting van zowel recreatieve als natuurwaarden; beide dienen dan te worden gecompenseerd.

Natuurcompensatie EHS en ecologische verbindingzones:

Voor natuurcompensatie in bestaande EHS-gebieden is een kwaliteitstoeslag opgenomen, afhankelijk van de ontwikkelingsduur van het te vervangen natuurtype. Dit vanwege de onzekerheid van de resultaten van natuurontwikkeling en de afwezigheid van geschikt leefgebied van soorten in de tussentijd. Informatie hierover is te vinden in de 'handreiking' op de provinciale website.

Naast compensatie van het aangetaste oppervlak door verwerving en bestemming vallen ook de basis-

inrichting en het ontwikkelingsbeheer tijdens de eerste jaren van de omvorming tot het gewenste natuurstype onder de benodigde compensatiemaatregelen. De 'handreiking' geeft enkele voorbeelden van maatregelen en de kosten die daarmee gemoeid zijn.

In geval van open water is fysieke compensatie meestal onmogelijk. Daar is kwaliteitsverbetering en herstel en verbetering van de ecologische samenhang van de rest van het gebied een toegestaan alternatief.

Als het EHS-gebied niet geheel wordt vernietigd, maar – ondanks de afgesproken mitigerende maatregelen – wordt verstoord of versnipperd, of als de functionaliteit wordt aangetast, zal de compensatie moeten zorgen voor het opheffen van de effecten daarvan. In de praktijk betekent dat meestal ook realisatie van extra areaal.

Voor de ecologische verbindingszones geldt een zelfde aanpak als voor de EHS, zij het dat een kwaliteitstoeslag niet nodig is. De nadruk ligt op behoud/herstel van de samenhang tussen EHS gebieden. Vaak zijn naast of in plaats van vervangend areaal ontsnipperingsmaatregelen wenselijk.

Compensatie weidevogels

Bij het bepalen van de mate van aantasting staat voor weidevogels verstoring van areaal vaak gelijk aan vernietiging ervan. Weidevogels zijn niet overal elk jaar in dezelfde dichtheid aanwezig. In navolging van de aanpak die de provincie Friesland heeft gekozen, gaan we voor de vereiste compensatie uit van een 'gemiddeld weidevogelgebied', met 50 broedparen per 100 hectare. Er wordt dus niet per situatie een inventarisatie verricht. De compensatie bestaat uit het realiseren van weidevogelbeheer voor het vervangend areaal met een Programma Beheer pakket voor 'weidevogelgrasland met rustperiode van 1 april tot en met 14 juni' voor 12 jaar, ofwel twee beheerperioden. In deze periode kan een duurzaam effect van de weidevogelmaatregelen worden gerealiseerd.

Recreatiecompensatie EHS

Hiervoor geldt een zelfde aanpak als voor natuurcompensatie EHS, zij het dat een kwaliteitstoeslag en ontwikkelingsbeheer daarvoor niet relevant zijn. Het gaat dus alleen om verwerving en bestemming van vervangend areaal.

Artikel 6 Realisatietermijn compenserende maatregelen

Voor Natuurbeschermingswetgebieden geldt dat de compensatie gerealiseerd moet zijn vóórdat de significante gevolgen zich voordoen, tenzij kan worden aangetoond dat dit niet noodzakelijk is in het licht van de instandhoudingsdoelen van het gebied.

Voor de overige gebieden moet in elk geval in de compensatie overeenkomst vastgelegd worden wanneer ze worden uitgevoerd. Voor de EHS is in de 'spelregels EHS' als vuistregel opgenomen dat de compensatie bij 'eenvoudige projecten' binnen 2 jaar na ondertekening moet zijn uitgevoerd en bij grotere projecten binnen 5 jaar, met eventueel een uitloop tot 10 jaar.

Artikel 7 Zekerstelling van de uitvoering

Planologische verankering

De fysieke compensatie moet ruimtelijk in het (nieuwe) bestemmingsplan zijn vastgelegd. Het zal niet altijd mogelijk blijken de compensatie te realiseren binnen het zelfde bestemmingsplan als waarin de ingreep wordt geregeld. In dat geval moet de gemeente tenminste een besluit nemen over wanneer en in welk bestemmingsplan de compensatie dan wél wordt vastgelegd.

Uitvoeringsovereenkomst en boetebeding

In de – privaatrechtelijke – uitvoeringsovereenkomst worden de rollen en verantwoordelijkheden van de partijen vastgelegd, evenals een financiële onderbouwing waaruit blijkt dat de realisatie van de compensatiemaatregelen, inclusief ontwikkelingsbeheer, is geborgd.

Een format voor een dergelijke overeenkomst is te vinden in de 'handreiking'.

De uiterste termijn van realisatie wordt in de overeenkomst vastgelegd, met een boetebeding dat van toepassing is bij het niet tijdig uitvoeren van de maatregelen. Ook moet zijn aangegeven dat het bevoegd gezag zorg draagt voor monitoring van de uitvoering conform de afspraken (zie artikel 10).

Aangezien zowel het bestemmingsplan als het compensatieplan in de regel wordt opgesteld door of onder verantwoordelijkheid van de gemeente, dient de gemeente de handhaving en naleving van afspraken die zijn vastgelegd in de overeenkomst op zich te nemen.

Mocht de initiatiefnemer zijn compensatieverplichtingen niet nakomen, dan neemt het bevoegd gezag de uitvoering daarvan over, op kosten van de initiatiefnemer. Als de gemeente bevoegd gezag is, kan zij deze taak ook aan de provincie overdragen. In dat geval dient de gemeente het in de compensatie overeenkomst afgesproken bedrag plus de boete gelabeld te storten in de provinciale compensatievoorziening.

Omdat de intensieve bestuurlijke relaties tussen overheden voldoende mogelijkheden bieden om nakoming van gemaakte afspraken te toetsen, kan een boetebeding achterwege blijven als het gaat om een overeenkomst tussen provincie en gemeente.

Artikel 8 Financiële compensatie

Uitgangspunt bij de toepassing van financiële compensatie blijft dat uiteindelijk fysieke compensatie plaatsvindt, zij het door de provincie zelf.

Voor ingrepen kleiner dan 1 ha kan zonder uitvoerige bewijslast fysieke compensatie worden vervangen door financiële compensatie. Compensatie over een dergelijk klein oppervlak is niet kosten effectief; het is efficiënter om meerdere kleine compensatiegevallen te combineren totdat een groter compensatiegebied gekocht, ingericht en beheerd kan worden.

Ook gedeeltelijke financiële compensatie is een optie, als fysieke compensatie niet voor 100% mogelijk blijkt, bijvoorbeeld als niet op tijd voldoende compensatiegrond gekocht kan worden.

Het bedrag van de financiële compensatie is inclusief inflatie, rente en de kosten die door de provincie gemaakt moeten worden om de compensatie in plaats van de initiatiefnemer te realiseren (overheadkosten). Het totale bedrag wordt gelabeld in de provinciale compensatievoorziening gestort. Jaarlijks wordt aan Provinciale Straten gerapporteerd over de besteding van het geld dat in de voorziening is gestort.

Artikel 9 Afstemming op andere overheidsregelingen

Dit artikel zorgt ervoor dat compensatie daadwerkelijk leidt tot nieuwe natuur- of recreatiewaarden, op kosten van de initiatiefnemer (de vervuiler betaalt).

Artikel 11 Inwerkingtreding en overgangsbepalingen

Voor lopende projecten wordt, gezien de stand van de procedures en het al gevoerde overleg, per geval beoordeeld of de gedragslijn compensatie uit 2000 dan wel deze beleidsregel van toepassing is.

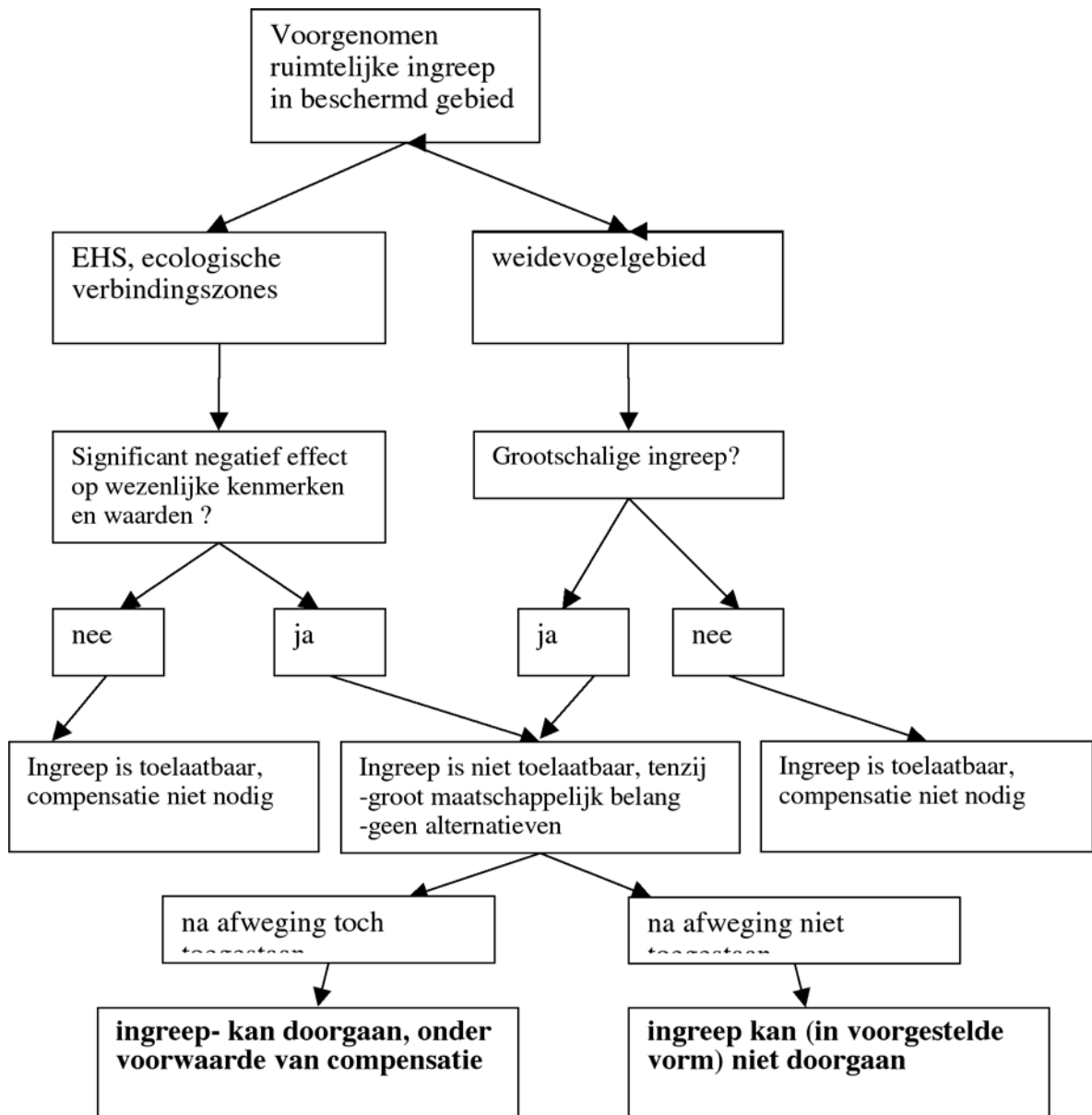
Uitgegeven op 18 januari 2008.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Bijlage A Stappenplan: wanneer is compensatie nodig?

(gekoppeld aan de ruimtelijke bescherming volgens de streekplannen NHN en NHZ)

10

NB: in het streekplan Noord-Holland Noord geldt voor grootschalige ingrepen een andere afweging, te weten nee, tenzij:

- het gebiedseigen beleid dat mogelijk maakt;
- de ingreep door een streekplanherziening mogelijk is gemaakt.

Daarbij wordt in de praktijk ook getoetst aan de criteria 'groot maatschappelijk belang' en 'geen alternatieven'.

Bijlage B: registratieformulier

Algemene informatie	
Naam van het project	
Indienende gemeente/initiatiefnemer	
Contactpersoon gemeente/initiatiefnemer	
Omschrijving van het project	
Compensatie overeenkomst	
Financiële verankering / vervaldatum	
Geplande aanvang project	
Zijn Boswet, Natuurbeschermingswet of Flora-en faunawet van toepassing	
Aantasting	
Geplande datum aanvang aantasting	
Type gebied (EHS, evz, weidevogelgebied)	
Activiteiten en type aantasting	
Aangetaste waarden	
Oppervlakte aantasting	
Locatie aantasting (kaart)	
Compensatie	
Type compensatie/ maatregelen	
Oppervlakte compensatie	
Locatie compensatie (kaart)	
Geplande datum start uitvoering	
Geplande datum afronding	
Toekomstige eigenaar compensatie	
Toekomstige beheerder compensatie	
Planologische verankering	

10

Bijlage C: voortgangsformulier

<i>Jaarlijks voor 15 oktober ingevuld op te sturen naar de Provincie Noord-Holland</i>	
Algemene informatie	
Naam van het project	
Indienende gemeente/initiatiefnemer	
Contactpersoon gemeente/initiatiefnemer	
Datum inzending voortgangsformulier	
Aantasting	
Aanvangsdatum aantasting	
Uitgevoerde aantastingsmaatregelen	
Compensatie	
Planologische verankering	
Aanvangsdatum compensatie	
Uitgevoerde compensatiemaatregelen	
Datum afronding compensatie	
Overdracht aan eigenaar	
Beheerovereenkomst gesloten	

Directie/sector: BEL/NRL
Categorie: overige besluiten van algemene strekking